

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังที่เรียกว่า “ยุคโลกาภิวัตน์” ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมทั่วทุกภูมิภาคของโลก ประเทศไทยกำลังอยู่ในระยะพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม เพื่อประเทศชาติจะได้มีความเจริญก้าวหน้ายกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้สูงขึ้น การที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาประเทศได้นั้น จำเป็นต้องมีการพัฒนาทางการศึกษา โดยให้ประชาชนมีการศึกษาอย่างกว้างขวางและทั่วถึง ประเทศจึงจะสามารถพัฒนาได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ในภาวะเช่นนี้ บุคคลจำเป็นต้องมีการพัฒนาตนเองเพื่อที่จะสามารถมีชีวิตอยู่อย่างสงบสุขและสามารถพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าและพึ่งพาตนเองได้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2549, หน้า 50-51) การพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) กำหนดขึ้นบนพื้นฐานการเสริมสร้างทุนของประเทศทั้งทุนทางสังคม ทุนเศรษฐกิจ และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ดังนั้นยุทธศาสตร์การพัฒนาคคนและสังคมไทยจึงให้ความสำคัญลำดับสูงกับการพัฒนาคุณภาพคน นอกจากนี้แผนดังกล่าวยังกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ จึงมุ่งพัฒนาคคนและสังคมไทยครอบคลุม 3 เรื่องหลัก คือ

1. การพัฒนาคคนไทยให้มีคุณธรรมนำความรู้ โดยพัฒนาจิตใจควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้อของคนทุกกลุ่มทุกวัยตลอดชีวิต

2. การเสริมสร้างสุขภาวะคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจ เน้นการพัฒนา ระบบสุขภาพอย่างครบวงจร มุ่งการดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน การฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ เสริมสร้างให้คนไทยมีความมั่นคงทางอาหารและการบริโภคอาหารที่ปลอดภัย ลด ละ เลิก พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ

3. การเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข โดยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของคนไทยในสังคมบนฐานของความมีเหตุผล ดำรงชีวิตอย่างมั่นคงทั้งในระดับครอบครัวและชุมชน

ในการปฏิรูปสังคมไทย เพื่อการสร้าง ความแข็งแกร่งที่จะยืนหยัดอยู่ในกระแสโลกาภิวัตน์ได้อย่างสง่างามจำเป็นต้องอาศัยการศึกษา ในการกำหนดแนวทางการจัด

การศึกษา หรือปฏิรูปการเรียนรู้ ยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ เติบโตตามศักยภาพและต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม จริยธรรม กระบวนการเรียนรู้และการบูรณาการตามความเหมาะสม ซึ่งหมายความว่า ครูในยุคปัจจุบัน ควรจะต้องมีคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์เหมาะสมที่จะให้การศึกษ้อบรมสั่งสอน ให้ความรู้สร้างคุณธรรม จริยธรรม สร้างระเบียบวินัย สร้างจิตสำนึกที่ดีให้นักเรียน

การเตรียมคนให้เป็นคนที่มีคุณภาพตามที่สังคมต้องการนั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้ที่มีวิทยาการในการให้การศึกษ้อบรม รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หน้าที่ดังกล่าวจึงเป็นหน้าที่ของครู การประกอบอาชีพครูจึงเป็นสิ่งที่ยากลำบาก ดังนั้นผู้ที่จะสามารถเป็นครูได้ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและมีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเป็นครู การที่จะเป็นครูที่ดีมีมาตรฐานตามเกณฑ์วิชาชีพครูนั้น ไม่ใช่เรื่องง่าย ปัจจุบันพบว่า ครูมีปัญหาเป็นข่าวปรากฏแก่สื่อมวลชนอยู่เสมอๆ เกี่ยวกับความผิดปกติกิจทางจิตใจและการละเลยคุณธรรม จริยธรรมที่ติงามของครู เช่น การลงโทษนักเรียนด้วยวิธีที่รุนแรง การล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กนักเรียน การทำอนาจารศิษย์ ไม่เอาใจใส่การสอน ไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำ ครูไม่มีความกระตือรือร้นชวนหาความรู้ ครูขาดทักษะในการสอน ครูค้ายาเสพติด ครูประพฤติผิดวินัยข้าราชการ เหล่านี้คือปัญหาวิกฤติที่เกิดขึ้นกับครู อีกทั้งปัจจุบันเป็นยุคปฏิรูปการศึกษา ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มีหลากหลาย ทำให้ครูมีปัญหาในการพัฒนาตนเองและการจัดการเรียนการสอนให้สูงกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ในปีการศึกษา 2549 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มอบหมายให้สำนักทดสอบทางการศึกษา เป็นผู้ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างในการทดสอบระดับชั้นละประมาณ 1,000 คน และมอบหมายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศเป็นผู้ดำเนินการสอบในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามที่สำนักทดสอบทางการศึกษาเป็นผู้สุ่มกลุ่มตัวอย่างให้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 โดยกลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นผู้ดำเนินการทดสอบในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดและเพื่อให้การประเมินผลสัมฤทธิ์นักเรียนได้ครอบคลุมโรงเรียนและนักเรียนทั้งหมด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 มีนโยบายให้ทำการทดสอบนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกคน ปรากฏผลการประเมิน ดังนี้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิชาภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 37.87 วิชาคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 32.29 วิชาวิทยาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 37.84 และวิชาภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 29.76 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 42.93 วิชาคณิตศาสตร์ มีคะแนน

เฉลี่ยร้อยละ 29.71 วิชาวิทยาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 36.80 วิชาภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 29.06 และวิชาสังคมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 39.46 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้ทำการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (o-net) ปรากฏผลการประเมิน ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 53.98 วิชาคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 33.05 วิชาวิทยาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 37.99 วิชาภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 33.49 และวิชาสังคมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 40.09 (กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1, 2549, หน้า 1,17-92)

สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2549 พบว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยลดลงจากปีการศึกษา 2548 ทุกวิชา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ และวิชาภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยลดลงจากปีการศึกษา 2548 ทุกวิชา ส่วนวิชาสังคมศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าปีการศึกษา 2548 เล็กน้อย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษ และวิชาสังคมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ต่ำทุกวิชา

ในปีงบประมาณ 2549 (1 ตุลาคม 2548-30 กันยายน 2549) มีครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ได้ถูกร้องเรียนให้ดำเนินการทางวินัย จำนวน 55 ราย (รายงานวินัยและนิติการ ฝ่ายพัฒนาบุคลากร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 1, 2549, หน้า 12-15)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 มีนโยบายที่จะส่งเสริม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ ให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู ให้มีจิตสำนึกในความเป็นครูให้เป็นผู้มีอุดมการณ์ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีศักดิ์ศรี ใฝ่รู้ สามารถพัฒนาวิชาชีพให้ก้าวหน้าทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่และป้องกันการกระทำผิดของครู

ดังนั้นผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษา คุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ตามทัศนะของครูว่ามีคุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูมากน้อยเพียงใด โดยมีความมุ่งหวังว่าผลของการวิจัยสามารถใช้เป็นข้อมูลให้ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา ใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนพัฒนาครู และครูสามารถใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง พัฒนาตนเองเพื่อให้เกิดคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อไป

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคูณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบคูณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับคูณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ครั้งนี้ มีความสำคัญ คือ

1. ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา สามารถใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนเพื่อพัฒนาครู ให้มีคูณลักษณะที่ดี ถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น
2. ครูสามารถใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง เพื่อให้เกิดคุณภาพและคูณลักษณะที่พึงประสงค์

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามความมุ่งหมายที่วางไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะคูณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 โดยใช้องค์ประกอบคูณลักษณะของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2537 ปรับปรุงเพิ่มเติม พ.ศ. 2544 จำนวน 12 มาตรฐาน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ในปีการศึกษา 2549 จำนวน 239 โรงเรียน จากโรงเรียนรัฐบาล 207 โรงเรียนและโรงเรียนเอกชน 32 โรงเรียน จำนวนครูผู้สอน 3,980 คน จากโรงเรียนรัฐบาล 2,912 คน และโรงเรียนเอกชน 1,068 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 จำนวน 380 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลพบุรี เขต 1 จำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์

3.2 ตัวแปรตาม คือ คุณลักษณะของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของคุรุสภา พ.ศ. 2537 ปรับปรุงเพิ่มเติม พ.ศ. 2544 จำนวน 12 มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน

มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณลักษณะของครู หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออก หรือการกระทำ ที่เป็นลักษณะประจำตัวที่ดี ของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของคุรุสภา พ.ศ. 2537 ปรับปรุงเพิ่มเติม พ.ศ. 2544

2. ครู หมายถึง ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ลพบุรี เขต 1 ทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน

3. อายุ หมายถึง เวลาที่ดำรงชีวิตอยู่ นับตั้งแต่เกิดจนถึงตาย

4. วุฒิการศึกษา หมายถึง ภูมิรู้ที่ได้รับจากการศึกษาในแต่ละระดับ เช่น อนุปริญญา ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

5. ประสบการณ์ หมายถึง ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอนในสถานศึกษา

6. ทักษะ หมายถึง ความคิดเห็น ความรู้สึก หรือการรับรู้ของครู ที่เกี่ยวกับ คุณลักษณะของครู ตามมาตรฐานวิชาชีพครูทั้ง 12 มาตรฐาน

7. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ระดับก่อน ประถมศึกษาถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1

8. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู หมายถึง เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา ปี 2537 ปรับปรุงเพิ่มเติม พ.ศ. 2544 จำนวน 12 มาตรฐาน

9. ปฏิบัติการกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเอง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่องค์กรหรือหน่วยงานจัดขึ้น เช่น การประชุม การอบรม การสัมมนา และการประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นต้น

10. ตัดสินใจปฏิบัติการกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน หมายถึง การเลือกที่อย่างชาญฉลาดด้วยความรักและหวังดีต่อผู้เรียน ดังนั้นในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่นๆครูต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นหลัก

11. มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ หมายถึง การใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถของครูที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุดตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการโดยวิเคราะห์ วินิจฉัยปัญหาความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่จะให้ผลดีกว่าเดิม รวมทั้งส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนอย่างเป็นระบบ

12. พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง หมายถึง การเลือกใช้ปรับปรุง หรือสร้างแผนการสอน บันทึกการสอน หรือเตรียมการสอนในลักษณะอื่นๆ ที่สามารถนำไปใช้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

13. พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ หมายถึง การประดิษฐ์คิดค้น ผลิตเลือกใช้ ปรับปรุงเครื่องมืออุปกรณ์ เอกสารการพิมพ์ เทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

14. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จ ในการแสวงหาความรู้ตามสภาพความแตกต่างของบุคคลด้วยการปฏิบัติจริง และสรุปความรู้ทั้งหลายได้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดค่านิยมและนิสัยในการปฏิบัติ จนเป็นบุคลิกภาพที่ถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไป

15. รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ หมายถึง การรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนที่เกิดจากการปฏิบัติการเรียนการสอนให้ครอบคลุม สาเหตุ ปัจจัย และการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง

16. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน หมายถึง การแสดงออก การประพฤติ และปฏิบัติในส่วนบุคคลภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยา วาจาและจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครูอย่างสม่ำเสมอ ที่ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธาและถือเป็นแบบอย่าง

17. ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติ

กิจกรรมต่างๆ ของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาและ
 ร่วมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น

18. ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน หมายถึง การตระหนักในความสำคัญ
 รับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถของบุคคลอื่นในชุมชน และร่วมปฏิบัติงาน
 เพื่อพัฒนางานของสถานศึกษา ให้ชุมชนและสถานศึกษายอมรับซึ่งกันและกัน และปฏิบัติงาน
 ร่วมกันด้วยความเต็มใจ

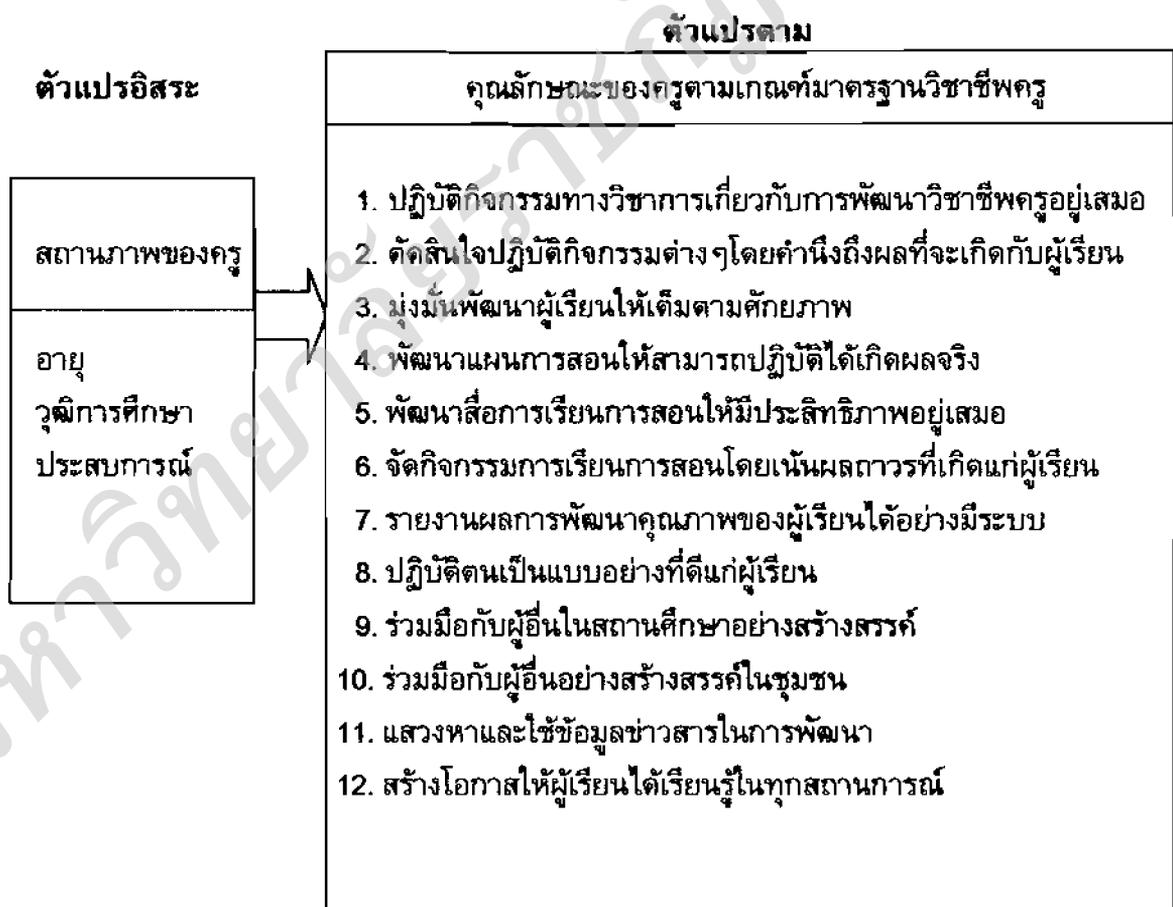
19. แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง การค้นหา สังเกต จดจำ
 และรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์ของสังคมทุกด้าน โดยเฉพาะสารสนเทศเกี่ยวกับ
 วิชาชีพครู สามารถวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล และใช้ข้อมูลประกอบการแก้ปัญหาพัฒนา
 ตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

20. สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ หมายถึง การสร้างกิจกรรม
 การเรียนรู้โดยการนำเอาปัญหาหรือความจำเป็นในการพัฒนาต่างๆ ที่เกิดในการเรียนและ
 การจัดกิจกรรมอื่นๆ ในโรงเรียนมากำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาของ
 ผู้เรียนที่ถาวร เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของครูอีกแบบหนึ่งที่จะนำเอาวิกฤติต่างๆ มาเป็น
 โอกาสในการพัฒนา ครูจำเป็นต้องมองมุมต่างๆ ของปัญหา แล้วผันมุมของปัญหาไปใน
 แนวทางการพัฒนา กำหนดเป็นกิจกรรมในการพัฒนาของผู้เรียน ครูจึงต้องเป็นผู้มองใน
 มุมบวกในสถานการณ์ต่างๆ ได้ ถ้าที่จะเผชิญปัญหาต่างๆ ด้วยอารมณ์หรือแง่มุมแบบตรงตัว
 ครูสามารถมองหามุมในทุกๆ โอกาส มองเห็นแนวทางที่น่าสู่ผลก้าวหน้าของผู้เรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาคุณลักษณะของครู จากเอกสาร รายงานการวิจัยและตำราทางวิชาการ พบว่า องค์ประกอบของคุณลักษณะของครูผู้สอน ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2537 ปรับปรุงเพิ่มเติม พ.ศ. 2544 ของคุรุสภา มีความครอบคลุมคุณลักษณะของครูมากที่สุด

กรอบแนวคิดแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับคุณลักษณะของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ดังภาพประกอบ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยไว้ ดังนี้

ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสพบุรี เขต 1 ที่มีอายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ต่างกัน มีคุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู แตกต่างกัน